

HARIDUSMINISTEERIUMI TEATAJA

AMETLIK AJAKIRI

Ilmub tarviduse järgi, umbes 24 vihikut aastas.

Toimetuse asukoht ja aadress: Tallinn, Haridusministeerium (Tõnismägi 11). Telef. 453-49

Nr. 9.

8. juunil 1940.

Nr. 9.

Õppejõudude tasude seaduse muutmise seadus.

Haridusministri määrus rahvamajade võrgu täiendamise kohta nr. 5.

Haridusmin. Kooliosakonna 1940. a. 22. mai ringkiri nr. 3180 koolimajade ehituseelprojektide esitamise asjas.

Haridusmin. Kooliosakonna 1940. a. 3. juuni ringkiri nr. 3223 keskkooli ja gümnaasiumi õppekavade seletuskirjade asjas.

Haridusmin. Kutseoskuse Osakonnas registreeritud õppetalundite nimekirja muudatus.

Haridusmin. Kooliosakonna 1940. a. 4. juuni ringkiri nr. 3225 võimlemisõpetajate supiväevade asjas.

Haridusmin. Kutseoskuse Osakonna 1940. a. 4. juuni ringkiri nr. 433 kutsekeskkoolide õpilaste lõputunnistuste varustamise asjas edasiõppimist võimaldava märkusega.

Algkooli matemaatika ja emakeele õpperaamatute tarvitamise loa andmise kordade teostamise edasilükkamise korraldus.

AMETLIK OSA.

Õppejõudude tasude seaduse muutmise seadus.

RT 1940, 45, 408.

Antud Vabariigi Presidendi poolt dekreedina 27. mail 1940.

I.

Õppejõudude tasude seaduse (RT 1935, 69, 605; 1936, 98, 774; 1937, 101, 821; 1939, 26, 191) § 10 muudetakse ning pannakse kehtima järgmises redaktsioonis:

§ 10. Maa-algkoolides on õppejõudude arv võrdne koolivõrgus kinnitatud kooli klassikomplektide arvuga. Need õppejõud jaotavad endi vahel kogu kasvatustöö ja kõik õppetunnid, kusjuures koolijuhataja ja juhataja abi tundide arv väheneb kummalgi 2 nädalatunni võrra iga klassikomplekti kohta, juhatajal teisest klassikomplektist alates ja juhataja abil üheteistkümnendast klassikomplektist alates, kuid koolijuhataja tundide arv ei tohi seejuures langetada alla 10 ja juhataja abi tundide arv alla 16 nädalas.

Põhjendatud asjaoludel ja õpetajaid kinnitava asutise sellekohasel loal võib õppejõudude arv maa-algkoolis ületada klassikomplektide arvu. Sel korral on õpetajate nädalatundide normaalarv kuni 10 klassikomplektiga alg-

koolis 30 ja üle selle arvu klassikomplektidega algkoolis 28. Õpetajatele, kelle tundide arv neil juhtudel on alla selle normi, makstakse tasu iga nädalatunni eest vastavalt $\frac{1}{28}$ või $\frac{1}{30}$ § 3 nimetatud palgast. Tundide eest, mis õppejõud neil juhtudel annab algkoolis üle 28 või 30, tasu ei maksta.

Usuõpetuse õpetamise otstarbekohaseks korraldamiseks võib Haridusminister riigieelarves selleks ettenähtud krediidi piires lubada kinnitada ametisse õppejõude usuõpetuse õpetamiseks üle klassikomplektide arvu, kusjuures klassikomplektide arvule vastavad õppejõud saavad tasu edasi käesoleva paragrahvi esimese lõike alusel, ilma et neile tuleks kohaldamisele tundide arvu suhtes käesoleva paragrahvi teine lõige. Nende usuõpetuse õpetamiseks ametisse kinnitatud õppejõudude suhtes ei ole kohaldatav Õppejõudude tasude seaduse § 21.

II.

Käesolev seadus jõustub 1. augustist 1940.

Tallinnas, 27. mail 1940.

K. Päts
Vabariigi President.

J. Uluots
Peaminister.

P. Kogerman
Haridusminister.

Haridusministri määrus rahvamajade võrgu täiendamise kohta nr. 5.

Antud Rahvamajade seaduse (SK VI 1938, 1, 19) § 13 alusel kokkuleppel Põllutöoministriiga.

Haridusministri määrus rahvamajade võrgu kinnitamise kohta (HMT 11 — 1933, 17 — 1934, 4 ja 5 — 1939) täiendatakse järgmiselt:

Võetakse täiendavalt rahvamajade võrku järgmised rahvamajad nende ringkondade nimede järgi:

Harjumaal:

53) Vihasoo.

Tartumaal:

65) Ulila, 66) Luke.

Viljandimaal:

38) Villevere.

Haapsalus:

1) Haapsalu.

Järvemaal:

41) Paide.

Tallinnas, 18. mail 1940. a.

Haridusminister P. Kogerman.

Noorsoo ja Vabahariduse Osakonna direktor J. Vellerind.

Haridusministeeriumi Kooliosakonna 1940. a. 22. mai ringkiri nr. 3180 maa- ning linnakoolivalitsustele koolimajade ehituseelprojektide esitamise asjas.

Täienduseks HM Kooliosakonna 1938 a. 21. juuni ringkirjale nr. 3390 (HMT 15 — 1938) HM Kooliosakond palub koolimajade ehitamise või ümber- või juurdeehitamise eelprojektid nende esitamisel HM Kooliosakonnale esitada edaspidi kahes eksemplaris, kuna Teedeministeeriumi Ehitusosakond soovib ühe eksemplari jätta endale.

Kooliosakonna direktor V. Alttõa.

Algakooliasjade juhataja A. Kuut.

Haridusministeeriumi Kooliosakonna 1940. a. 3. juuni ringkiri nr. 3223 maa- ja linnakoolivalitsustele, koolide inspektoritele, keskkoolide ja gümnaasiumide juhatajaile keskkooli ja gümnaasiumi õppekavade seletuskirjade asjas.

HM Kooliosakond teatab, et neil päevil ilmusid trükist Haridusministri poolt 28. mail s. a. kinnitatud keskkooli ja gümnaasiumi õppekavade seletuskirjad.

HM Kooliosakond palub kõiki asjaosalisi, eriti aga koolijuhatajaid ja aineõpetajaid mainitud seletuskirjadega põhjalikult tutvuda ja arvestada neis antud juhtnõore edaspidises õppe- ning kasvatustöös keskkoolis ja gümnaasiumis.

Kooliosakonna direktor V. Alttõa.

Sekretär R. Alas.

Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonnas registreeritud õppetundide nimekirja muudatus.

Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna poolt arvates 1. aprillist 1939 õppetundideks tunnustatud õppetundide nimekirjas, missugune nimekiri on avaldatud Haridusministeeriumi Teatajas nr. 10 — 1939, on toimunud arvates 1. aprillist 1940 järgmised muudatused:

1. Nimekirjast on kustutatud nr. 92 all avaldatud ja Saaremaal asuv „Mäemõisa“ õppetund (juhataja Oskar Mäeniit).
2. Õppetundide uuteks juhatajateks on asunud:

1) Kuusiku riigimõisas (nr. 7)	— Ruubel, Nikolai — juhataja;
2) Huuksi riigimõisas (nr. 29)	— Haller, Elmar — valitseja;
3) Udeva riigimõisas (nr. 30)	— Pool, Mart — valitseja;
4) Lauri õppetundis (nr. 54)	— Piiriselg, Lembit (om. Johannes Piiriselg);
5) Tori riigimõisas (nr. 70)	— Känd, Jüri — valitseja;
6) Heimtali riigimõisas (nr. 161)	— Nõmm, Eduard — valitseja;
7) Triigi riigimõisas (nr. 190)	— Kala, Jakob — valitseja.

3. Täiendavalt on tunnustatud õppetalunditeks:

№	Õppetalundi nimi	Õppetalundi juhataja ja omaniku nimi	Õppetalundi asukoht (maakond)	Õppetalundi postiaadress ja telefon	Keda võetakse õppetalundisse õpilasteks (p., a., k., t., k, pt. *)
1	Kehtna koolitalund . . .	Häidkind, Richard — valitseja	Harju mk.	Keava p.-ag.; tel. Keava 3	a, p, t, k, pt
2	Kloostrimetsa	Undriste, Jaak (om. Leo ja Viktor Pätsid)	„	Pirita pk. 2; tel. 316-30	a, p, k, t
3	Lehepa koolitalund . . .	Ehrlich, Eduard — valitseja	„	Kadaka tee 51; tel. Tallinn 435-75	a
4	Purila koolitalund . . .	Virkus, Hans — reentnik	„	Hagudi p.-ag.; tel. Rapla 17/2	p, t, k
5	Kopli-Alakivi	Sardis, Ernst	Järva mk.	Päinurme p.-ag.; tel. Päinurme 2	k
6	Nurga	Meikop, Hugo	„	Koigi pk. 20; tel. Koigi 6-b	k
7	Tooma koolitalund . . .	Ojaveer, Osvald — koolijuhataja-valitseja	„	Vägeva p.-ag.; tel. Vägeva 1	p, k, t
8	Venehindreko	Madar, Oskar (om. Aleksander Pertmann)	„	Paide, Nurmsi pk.	p, k
9	Orgita koolitalund . . .	Lutter, Ott — valitseja	Lääne mk.	Märjamaa-Orgita; tel. Märjamaa 34	a, t, k, pt
10	Pürksi koolitalund . . .	Isberg, Fridolf — koolijuhataja-valitseja	„	Haapsalu, Noarootsi; tel. Noarootsi 4-b	a, p, t, k, pt
11	Koiksaare-Jaani	Martin, Benjamin (om. Aliide Martin)	Pärnu mk.	Vana-Kariste p.-ag.; tel. Vana-Kariste 5-1	p, t, k, pt
12	Metsaleeli	Arro, Anton	„	Abja, Pöögile k.t.	p, k
13	Palu	Pakal, Oskar	„	Abja, Palu t.; tel. Abja 2-a	p, k
14	Puisi	Unt, Alfred (om. Karl Unt)	„	Abja, Puisi k. t.; tel. Uue-Kariste 3	p, k
15	Koka	Järve, Juhan	Tartu mk.	Ulila p.-ag.	p
16	Rehe	Peets, Juhan	„	Rannu v., Rehe t.; tel. Rannu 9-b	p, pt
17	Tartu Ülikooli Raadimõis	Talusaar, Karl — valitseja	„	Raadimõis, Ülikooli, Tartu; tel. 23-68	a, p, t, k
18	Tartu Ülikooli Maarjamois	Prof. Köpp, Peeter — valitseja	„	Maarjamois, Ülikooli, Tartu; tel. 22-15	a, p, t, k
19	Vahi koolitalund	Riiks, Viktor — koolijuhataja-valitseja	„	Tartu pk. 39; tel. 22-54	a, p, t, k
20	Helme koolitalund . . .	Säga, Bernhard — koolijuhataja-valitseja	Valga mk.	Tõrva; tel. Tõrva 15	a, p, t, k, pt
21	Odra	Gross, Peeter (om. M. Grossi pärijad)	Viljandi mk.	Nuia postkontor, Käära p. t.	p, t, k
22	Tooma	Kaarelson, Kaarel	„	Pillistvere ptk. 35	p
23	Tänava	Kuusik, Otto	„	Adavere as., Põltsamaa	p

	Mesilane, Karl — valitseja	Viru mk.	Lüganuse, Virumaa Aa Vanadekodu;	
24	Aa Vanadekodu		Lüganuse 10	p, a, k, t
25	Avanduse koolitalund	„	Simuna; Simuna 29	a, p, k, t, pt
26	Arkna koolitalund	„	Rakvere, pk. 50; tel. Rakvere 2-79	a, p, k, t, pt
27	Mõdriku koolitalund	„	Rakvere; tel. Rakvere 148	a, t, k
28	Traksi	„	Salla-Traksi, Rakke; tel. 8-d	p, k
29	Naha ja Maidu	Võru mk.	Räpina, Kõrve; tel. Räpina 12-e	a
30	Räpina koolitalund	„	Räpina; tel. Räpina 10	a, p, t
31	Väimela koolitalund	„	Võru-Väimela; tel. Võru 68	a, p, t, k, pt

Märkus: (p = 1-a. ja 2-a. põllunduskoolide, 3-a. ja 4-a. põllunduskeskkoolide, põllutöö- ja maaparanduskoolide õpilased; a = 1-a. ja 2-a. aianduskoolide ja 4-a. aianduskeskkoolide õpilased; k = karjatalitajatekoolide ja kontrollassistentidekoolide õpilased; t = tööjuhatajatekoolide õpilased; pt = õppinud põllutöölise nime-tuse taotlejad).

4. juunil 1940. a. Nr. 431.

Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktor V. P ä t s .

Koolide peainspektor J. N õ u .

Haridusministeeriumi Kooliosakonna 1940. a. 4. juuni ringkiri nr. 3225 maa- ning linnakoolivalitsustele ja keskkoolide ning gümnaasiumide juhatajaile võimlemisõpetajate suvipäevade asjas.

Õpetajate Koja Keskkooli ja Gümnaasiumi õpetajate sektsioon koos Eesti Võimlemisõpetajate Seltsiga korraldab Narva-Jõesuus võimlemisõpetajate suvipäevad 26. juunist kuni 1. juulini s. a. Kuna päevade kava on laialdane ja suure tähtsusega võimlemisõpetajaile, siis HM Kooliosakond peab tarvilikuks, et keskkoolid ja gümnaasiumid saadaksid võimlemisõpetajad neile suvipäevadele.

Kooliosakonna direktor V. Alttõa.

Sekretär R. Alas.

Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna 1940. a. 4. juuni ringkiri nr. 433 kutsekeskkoolide juhatajaile kutsekeskkoolide õpilaste lõputunnistuste varustamise asjas edasiõppimist võimaldava märkusega.

Kutsehariduslike õppeasutiste seaduse § 82 põhjal otsustab kutsekeskkooli õppenõukogu, kes lõpetajaist saavad lõputunnistuse, mis on varustatud märkusega vastavasse kõrgema astme kutsekooli astumise õiguse kohta ja kes saavad lõputunnistuse ilma selle märkuseta. Silmas pidades aga paljude kutsekeskkoolide juhatajate poolt avaldatud soovi ühtlustada kõigis kutsekeskkoolides eelnimetatud märkuse andmise eeltingimusi, Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakond soovib käesolevaga anda lõputunnistuse, mis on varustatud märkusega vastavasse kõrgema astme kutsekooli astumise kohta, neile lõpetajaile, kelle lõpphinnete keskarv on vähemalt hästirahuldav (3,5).

Kutsehariduslike õppeasutiste seadusesse § 82 sissevõtmise aluseks oli soov: mitte takistada kutsekeskkoolis omandatava kutsetunnistusega (oskustööline jms.) praktilisse tegevusse siirdumast neid õpilasi, kes, näidates üles küllaldast edasijõudmist tööõpetuses ja erialalistes oskusainetes, ei ole samal määral seda saavutanud nn. üldhariduslikes õppeainetes. Siit järeldub, et Kutsehariduslike õppeasutiste seaduse § 82 on mõeldud mitte kutsekeskkooli lõpetajate edasiõppimise võimaluste takistajana, vaid vastupidi: ta eesmärgiks on võimaldada kutsekeskkool lõpetada ka neile, kes sel puhul, kui kõik kutsekeskkooli lõpetajad eranditult saaksid edasiõppimise õiguse, poleks suutnud kutsekeskkooli lõputunnistust üldse kätte saada.

Siinjuures peab märkima, et kutsekeskkoolist kõrgema astme kutsekooli siirdujail tuleb suuremalt osalt läbi teha küllalt terav võistlus üldhariduslike keskkoolide lõpetajatega, ja pealegi juba kõrgema astme kutsekooli I klassis, nagu senised kogemused näitavad, kõrgepingeline õppetöö ise teostab tõhusat selektsiooni. See on ka üheks põhjuseks, miks ei tarvitse tõsta liiga kõrgele edasiõppimise märkusega varustatud kutsekeskkooli lõputunnistuse väljaandmise eeltingimusi.

Edasi Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakond teatab, et juhul kui mõnedes kutsekeskkoolides on seni välja antud edasiõppimise märkusega varustatud lõputunnistusi kõrgematel eeltingimustel, siis Haridusministeeriumi

Kutseoskuse Osakonnal ei ole midagi selle vastu, kui varem ilma edasiõppimise märkuseta väljaantud lõputunnistustest vahetatakse ümber edasiõppimise märkusega varustatud lõputunnistuse vastu need, kus lõpphinnete tase vastab käesoleva ringkirjaga soovitatud alammäärale. Kaubandus- ja ärinduskeskkoolis võib õppenõukogu lõpphinnangute keskmise alammäära 3,5 juures rõhutada küllaldast edasijõudmist ainetes, mis loovad aluse edukaks õppimiseks kommertskoolis.

Kutseoskuse Osakonna abidirektor J. Kiivet.

Sekretär A. Päril.

Algkooli matemaatika ja emakeele õpperaamatute tarvitamise loa andmise kordade teostamise edasilükkamise korraldus.

Arvestanud praeguse aja üldolukorda, mis raskendab õpperaamatute kirjastamist ja puudutab ka kirjastajate majanduslikku seisundit, ning tunnustanud põhimõtet, et põhjanevate ümberkorralduste teostamine õpperaamatute alal on otstarbekohane järkjärgulise pikemaajalise tegevuse kaudu, on Haridusministeerium otsustanud lükata edasi Algkooli I, II, III ja IV klassi matemaatika õpperaamatute tarvitamise loa andmise korra (HMT 10 — 1939) ja Algkooli I, II, III ja IV klassi emakeele lugemikkude tarvitamise loa andmise korra (HMT 3 — 1940) teostamise kuni 1. juunini 1942. a.

Tallinnas, 5. juunil 1940. a. nr. 328-A.

Haridusminister P. Kogerman.

Kooliosakonna direktor V. Altoa.

MITTEAMETLIK OSA.

Haridusministri otsused teenete tunnustamise asjas.

Haridusminister, hinnates Ed. Taska Iluköite, Nahavoolimise ja Kuldamise Õppetöökoja juhataja rakenduskunstniku Eduard Taska tegevust ja tunnustades tema teeneid kunsttööstusliku kutsehariduse alal, otsustas 1940. a. 28. märtsil anda Eduard Taska'le teenete tunnustuse tema 50 a. sünnipäeva puhul.

Haridusminister, hinnates endise koolijuhataja, haridus- ja seltskonnategelase Hans Margens'i tegevust ja tunnustades tema teeneid kaubandus-ärindusliku kutsehariduse edendamise alal, otsustas 1940. a. 16. märtsil anda Hans Margens'ile teenete tunnustuse tema 40. a. tegevuse juubeli puhul.

Haridusminister, hinnates Jäneda Põllumajanduskeskkooli vanem-õpetaja Arved Koljo tegevust ja tunnustades tema teeneid põllumajandus-pedagoogilisel alal, otsustas 1940. a. 18. märtsil anda Arved Koljo'le teenete tunnustuse tema 50 a. sünnipäeva puhul.

Haridusminister, hinnates Narva Tööstusõpilastekooli juhataja Arnold Hellat'i tegevust ja tunnustades tema teeneid pedagoogilisel ja kutseoskuse edendamise alal, otsustas 1940. a. 19. aprillil anda Arnold Hellat'ile teenete tunnustuse tema 60 a. sünnipäeva puhul.

Haridusminister, hinnates Riigi Kunstikoolide õpetaja Klaara Zeidler'i tegevust ja tunnustades tema teeneid kunsti-pedagoogilisel alal, otsustas 1940. a. 25. aprillil anda Klaara Zeidler'ile teenete tunnustuse tema 70 a. sünnipäeva puhul.

Haridusminister, hinnates Tartu Naisseltsi Kutsekooli kangakudumise klassi juhataja Ebba Saral'i tegevust ja tunnustades tema teeneid naiskutsehariduse alal, otsustas 1940. a. 9. mail anda Ebba Saral'ile teenete tunnustuse tema 50 a. sünnipäeva puhul.

Haridusminister, hinnates seltskonnategelase Hans Kärner'i tegevust ja tunnustades tema teeneid seltskondliku tegevuse alal, otsustas 1940. a. 8. veebruaril anda Hans Kärner'ile teenete tunnustuse tema 72. a. sünnipäeva puhul.

Haridusminister, hinnates koolide inspektori Märt Ulk'i tegevust ja tunnustades tema teeneid pedagoogilise ning haridusliku tegevuse alal, otsustas 1940. a. 20. jaanuaril anda Märt Ulk'ile teenete tunnustuse tema 60. a. sünnipäeva puhul.

Haridusminister, hinnates Tartu I Gümnaasiumi vanem-õpetaja Jaan Sutt'i tegevust ja tunnustades tema teeneid pedagoogilise ja seltskondliku tegevuse alal, otsustas 1940. a. 12. veebruaril anda Jaan Sutt'ile teenete tunnustuse tema 60. a. sünnipäeva puhul.

Haridusminister, hinnates Rakvere Gümnaasiumi vanem-õpetaja Aleksander Kristian'i tegevust ja tunnustades tema teeneid pedagoogilisel alal, otsustas 1940. a. 16. veebruaril anda Aleksander Kristian'ile teenete tunnustuse tema 60. a. sünnipäeva puhul.

Haridusminister, hinnates Harju Maakonna Raikküla Lastekodu ja Algkooli juhataja Aleksander Kallion'i tegevust ja tunnustades tema teeneid õppe- ja kasvatustöö ja kooli korrastamise alal, otsustas 1940. a. 25. mail anda Aleksander Kallion'ile teenete tunnustuse kooli külastamise puhul koolide peainspektori poolt.

Haridusminister, hinnates Rapla valla Seli-Hagudi algkooli juhataja Valeria Kiper'i tegevust ja tunnustades tema teeneid kooli ja selle ümbruse korrastamise alal, otsustas 1940. a. 25. mail anda Valeria Kiper'ile teenete tunnustuse kooli külastamise puhul koolide peainspektori poolt.

Statistilisi andmeid.

Ajakirja „Eesti Statistika“ 1939. a. detsembrikuu — 1940. a. aprillikuu numbrites on avaldatud Haridusministeeriumi ning temale alluvate ja järelevalvele kuuluvate asutiste tegevuse alalt ja tegevusse puutuvad järgmised kirjutised ühes statistiliste andmetega:

1. Alg- ja keskkoolid ning gümnaasiumid 1938/39. õ/a., nr. 217(12).
2. Abiellumus, sündimus, suremus ja rahvastiku üve 1938. a., nr. 218(1).
3. Tööstustöölise ja riigi- ning omavalitsusametnike ja -teenijate toitusolud, nr. 219(2).
4. Sündimus, suremus, abiellumus ja rahvastiku arv 1939. a., nr. 220(3).
5. Avalikud raamatukogud 1938/39. a., nr. 221(4).

Vastutav toimetaja Aleksander Kurvits.
Väljaandja: Haridusministeerium.

Riigi Trükikoja trükk.
Tallinn, Niine 11.